

7-5

2281

# Coloms y Estels

COMEDIA EN UN ACTE

Original de

Joan M. Casademunt

PREU:

Una peseta



LLUÍS MILLÀ

Carrer del Hospital, 82 y 84

BARCELONA



# Coloms y estels

---

JOGUINA EN UN ACTE

ORIGINAL DE

D. Joan M. Casademunt

*Estrenada en la funció donada 'l dia 7 de Juny de  
1876 en lo teatro de 'l BON RETIRO.*



BARCELONA

—  
IMPREMTA DE RAMON PUJOL

45 — CARRER DE TALLERS — 45

1900

# REPARTIMENT



Personatjes.

Actors.

---

D. Geroni, fotógrafo, pare de.	<i>D. Lleó Fontova.</i>
Colometa. . . . .	<i>Srta. Angelina Moya.</i>
Quimet, estelista. . . . .	<i>D. Frederich Fuentes.</i>
Enrich, colomista. . . . .	<i>» Miquel Pigrau.</i>
Marieta, criada. . . . .	<i>Srta. Josepha Moya.</i>

Época actual.





# ACTE ÚNICH

---

La escena representa un terrat. A la esquerra; bastidor, porta d' un taller de fotografia, algún quadro ab retratos. Testos ab flors, si 's vol, al costat, de la porta. Segon terme porta de la escala, algo avansat lo bastidor porque siga ben vesible. A la dreta, quartets numerats, com hi ha 'n molts terrats, pera posar los mals endressos los inquilinos. Se suposará que, més en dins de 'l terrat, per lo bastidor de la esquerra hi ha una torratxa ab colomar. Al fondo brana del terrat, ab los pals d' estendrer roba, cordas, roba estesa, etz. Al fondo de la decoració se distingeixen altres terrats y torratxas.

## ESCENA PRIMERA

ENRICH, (*sortint, porta de la escala y mirant á l' interior de la fotografia.*)

Ningú. Tot en pau reposa.  
Estará encara esmorsant...  
y aixó que ja fa algún rato  
que hi son... Colometal cal  
Com don Geroni es tan posma...  
per menjar no acaba may...  
No, si segueix d' aquest modo  
ja se 'n posará de gras!  
No farà com jo, que 'm torno  
mòlt mes magre qu' un secall...  
¡Ay, amor! ¡Ay, Colometal

Gangas de 'ls enamorats!  
Sols de sospirs m' alimento,  
la salut se me 'n va anant  
y quedaré sense forsas  
per pujar al colomar.

(*Mirant al colomar.*)

¡Pobrets coloms! Pronostico  
que vos morireu de fam.  
Mes ben mirat, ells son causa  
de lo que m' está passant.  
Per ells pujo á la torratxa,  
per ells passo pel terrat,  
per ells, conech á la ingrata  
que 's de mon cor la clau,  
la que ab son desdeny me mata,  
la que no 's dol de mon mal,  
la qu' ab sa encisera parla  
foll me sé y no 'm vol aymar...  
com solen dir alguns poetas  
qu' escriuhen pels Jochs Florals.

## ESCENA II

ENRICH, COLOMETA, *per la porta de la escala.*

COLOMETA Enrich!

ENRICH Colometa meva.

COLOMETA Seval Hi ha molt que parlar.  
Be prou qu' ho se. D' aixó 'm queixo.

ENRICH Parlo 'n sentit figurat.

COLOMETA Ja va 'l colomar? M' admira  
véurel sempre tan puntual.  
Quina afició!

ENRICH No l' estranyi.  
Sent vosté sempre 'l terrat  
no me 'n se moure. No visch  
quan n' estich al seu costat.

COLOMETA Aixís per tornarse vell  
tardará una pila d' anys!  
¡Quina sort!

ENRICH ¡Ay, Colometal

Que be aquest somris li escaul  
Qui no s' enamora 'l véurela?

COLOMETA ¡Tothom, home, vol callar!

ENRICH Los *monjins* de mes valia  
y 'ls *zuevos* mes estimats  
no valen una mirada  
d' aquets hermosos ulls blaus.

COLOMETA Sentencia de colomista.

Si ara 'l deixessin parlar,  
ab comparacions estranyas,  
m' aniria transformant  
en colom.

ENRICH No, *Colometa*.

COLOMETA Sempre per bromas está.

ENRICH Per bromas? ¡Quant s' equivocat!

Per mí ja s' han acabat.  
Jo, qu' era 'l de mes tabola  
de la colla, de 'ls companys;  
jo, que per armar gatzara  
sempre estava disposat,  
que 'n tocant á divertir-me  
sempre 'n duya una de cap,  
diguinho, las llevadoras,  
serenos, municipals,  
apotecaris y metjes,  
ataconadors... y tant  
que las meas criaturadas  
tenia que suportar...

Havía fet troná y ploure,  
era l' esca de 'l pecat;  
y des que á vosté l' he vista  
ni tranquilat, ni pau,  
ni bon humor, ni sossego  
may mes he pogut gosar.  
¿Per qué, si vosté re 'n dona,  
tot m' ho te d' anar quitant?

COLOMETA ¡Que sentimental se tornal

ENRICH Es propi d' enamorats.

¿Per qué no vol escoltarme?

¡Es tan facil estimarl...

Será potser, (¡m' ho temial)

en Quimet l' haurá agradat?

COLOMETA És molt bon xicot...

ENRICH

¿L' estima?

- COLOMETA Oh poch á poch, no he dit tant.  
Es mòlt de broma, 'm fa riure...
- ENRICH Es un plaga, 's un tabal.  
May l' he mirat ab bon ull,  
no 'm pot passar coll avall.
- COLOMETA ¡Está clar, si 'l te tan magrel
- ENRICH Lo tindré 'l fi qu' esquivar.  
Sols busca broma y estorba.  
Ja li diré 'l que fa 'l cas.
- COLOMETA No hi ha motiu...
- ENRICH ¿Y que 'n pensa  
don Geroni?
- COLOMETA ¿Qui, 'l papá?  
Se l' escolta així, ab la boca  
oberta...
- ENRICH Be prou que fa.  
¡Com qu' ell en prenent las cartas  
no deixa á ningú parlar!  
¡Y enrahona qu' enrahonal  
Y ab la costum que te ja  
de á cada punt interrompre...  
¡Vaya un vici que ha agafat!  
Pera dirli una friolera  
se té de estar patollant  
mitj hora y encara á voltas  
nó 's pot. ¡Com no escolta may!
- COLOMETA Es cert, mes ab sas gatadas  
en Quimet lo fa escoltar,  
y al sentir sas ximplerías  
riu com un desesperat.
- ENRICH Li fa gracia, 'l protejeix.  
Casis donchs. (Picat.)
- COLOMETA ¿Qué li dirán?  
Tè de saber, que 'l mèu pare  
(si may arriba aquest cas)  
me casará ab qui m' agradi...  
si ès que me n' agrada cap.
- ENRICH Diguim donchs, si encara 'm queda  
cap esperansa.
- COLOMETA (Ab coqueteria.) ¡Qui sab!
- ENRICH ¡Don Geronil Me 'n vaig. Pensis'hi  
y després me responderá.  
(Se 'n va per la dreta, ahont se suposa que  
hi ha la torratxa.)



### ESCENA III

GERONI, (1) COLOMETA.

GERONI ¡Ola! ¿Ja estem de festeig?

COLOMETA ¡Papá!...

GERONI ¡Vaja, t'acreditas.

Lo qu'ès lo temps l'aprofitas.

¿Ahont ha anat ell que no 'l veig?

COLOMETA Al colomar...

GERONI ¿Es l'Enrich?

Es á dir que no 'n tens prou

ab en Quimet? ¿En renou

han de anar tots? ¡Ja ès bonich!

Fas adelantos; m'agrada.

COLOMETA Qualsevol se pensaría...

GERONI ¡Y diuhen avuy en día

que la gent viu atrassada!

COLOMETA ¿Qué vaig á buscarlos jo?...

GERONI Es cert.

COLOMETA Si ell me ve á parlar

jo ve tinch de contestar.

GERONI Sí, tú sempre tens rahó.

No contenta ab l'estelista

qu'ès un jove mòlt com cal,

bon xich á carta cabal,

tens d'escoltá á 'l colomista.

Mira, que coloms y estels

no lligan... y tant farás

que de 'ls dos, te quedarás

sens cap, com són mos recels.

COLOMETA Fer broma no ès cap pecat.

L'Enrich sempre 'n fa...

GERONI Algún día

quant t'haurás quedat per tía

veurás que no anava errat.

Que ab ell parlis no 'm sab greu,

(1) L'actor encarregat d'aquet paper, ha de fer notar be lo vici d'aquet personatge, de interrompre sens deixar parlar á 'ls demés.

ès mòlt bon jove, aixerit...  
pero no ès tant bon partit  
com l' altre. En Quim no tè preu.  
Avuy l'or ès qui ho fa tot.  
Ja tè alguns diners l' Enrich...  
pero, en Quim ès mòlt mes rich.  
¡ja veus tú si ès bon xicot!

COLOMETA Sí, mirantho d' aquet modo...

GERONI Es que aixís mirarho cal.  
Avans que tot, la moral,  
després buscá un acomodo...  
Y sobre tot, mòlt judici,  
com deya ta pobre mare.  
Pren exemple de ton pore...

(que no li falta cap vici.)

Pensa lo que 'l mon dirá... (Transició.)

¿Y ningú ab aquesta estona  
ha vingut?

COLOMETA No...

GERONI També ès bona.

La cansó de cada dia.  
Ja n' hi ha pera enfadarse.  
Si aixó aixís segueix donant  
de tot ne faré un encant.  
La gent no vol retratarse...  
y á fe que 'ls ho faig barato.  
Posicions de tota mena  
y á mitx duro la dotzena.  
¿Qui ès qu' aixís no 's fa 'l retrato?

COLOMETA No sent bonichs, ja ès sabut  
que á la gent no 'ls hi fa gracia...

GERONI Si jo he tingut la desgracia  
que sols lletjos m' han vingut,  
¿puch ferlos guapos? ¿Qué 't sembla?  
Si fes una geperuda  
y no sortís espatlluda,  
com dirían que s' hi assembla?  
Ja 't dich jo qu' ès una gresca...  
Aquest diu que l' han fet vell,  
y ve á armarme brega aquell  
sense saber lo que 's pesca.  
Un la sombra li fa por,  
ho pren per una enmascara  
y protesta que la cara

la tè d' un mateix color.  
Aquest riu poch, l' altre massa;  
cap está bè. N' hi ha uns quans  
que prou foren mes semblans  
sortint ab cap de carbassa.  
Mòlts cops tinch de fer papers  
indignes de un bon artista.  
Avans que ser retratista  
val mes escombrar carrers.

COLOMETA Ja s' enfada... y tot, ¿per qué?  
Dexiu correr...

GERONI. ¡Poca penal  
M' ho puch ben tirá á l' esquena,  
¡com las cosas van tant bè!  
Vina, que m' ajudarás  
á arreglá algún embolich...  
*(Colometa durant tota la escena no haurá  
deixat de mirar allá ahont se suposa ser  
lo volomar.)*

COLOMETA (Sols pensa en mí. ¡Pobre Enrich!  
No 'm pert de vista.)

GERONI *(Veyent que no 'l segueix.)* ¿Qué fas?  
*(Surten per la porta de la fotografia.)*

## ESCENA IV

QUIMET

*(Surt taralejant, ab un estel sota 'l bras  
cúas, cordill etc , porta de la escala.)*

QUIMET ¡Quina escalal May s' acaba.  
¡Y pujarla cada díal

*(Mira per tot.)*

No hi és. Y jo que 'm fonía  
pensant qu' ella m' esperaba!

*(Cridant.)*

¡Colometa! No, si 'm sent  
ja pujará, no espantarse.  
¡Com de mí no sab passarsel  
Colometa. Ca, fa vent.  
Y per l' estel no 'n farà.

¿No ho he dit? Just, ni un alé.  
¿Qui l'aixeca? ¡Si estaré  
batallant de aquí á demá!

## ESCENA V

QUIMET y COLOMETA.

COLOMETA (Pensava que 'm cridavan...  
Ell és, sí, ell.)

QUIMET ¡Colometal

COLOMETA ¡Quimet!

QUIMET Ja m' anyoraba  
no estant prop de ma reyna.  
Lo sol que tant desitjo  
ja surt. Ja surt la perla.

COLOMETA Vosté sempre ab gatadas.

QUIMET No á fe, rateta meva,  
quant dich, lo cor m' ho dicta.

COLOMETA Tè un cor mòlt de brometa.

QUIMET No 'm canso de mirarla,  
val mòlt mes or que pesa.  
Com puja fins los núvols  
l' estel qu' ayrós s' eleva  
y allá en l' espay, domina  
los que ha deixat enrera:  
vosté á las demás noyas  
domina ab sa bellesa,  
mes qu' ellas n' és hermosa,  
de totas n' és la enveja.

COLOMETA Fará que 'm torni roiija.

QUIMET Així estaré mes bella.

COLOMETA Qui de tal modo adula...

QUIMET No adulo, Colometal.  
Si té vosté mes gracia  
qu' estel que bè corteja.  
¿Que mòlt, que de un cor débil  
de 'l tot s' haji fet duenya?

COLOMETA ¿Un cor?

QUIMET Sí, d' estelista  
que 's mor per fer sa presa.

Trobar no crech possible  
estel mes bo en la terra.  
Meu te de ser. No deixo  
ja tan preciosa prenda.

COLOMETA ¿Fent embolichs?

QUIMET Mòlt fácil.

Prenentlo en bona guerra.  
Un cabussó, 'ls enredo,  
prench fil á tota pressa  
y ès meu.

COLOMETA O un que no es manco  
mes llest ve y s' hi atravesa.

QUIMET Ja cap rival m' espanta.  
si la ventatja ès meva.  
Ja so gat vell.

COLOMETA No importa.

Los Mestres també s' erran.

QUIMET Faré tirons... y á casa: (*Prenentli la ma.*)  
ningú 'm guanya á llestesa.

COLOMETA A voltas passen altres  
que tallan ab llanseta.

QUIMET No hi val. M' escapo ab manya.  
L' estel ja es bo y s' hi presta.

(*Fentli un petó á la ma.*)

Ja ès meu.

(*En aquest instant li cau un barret de fer  
volar coloms al mitx de la esquena.*)

¿Qué significa?

COLOMETA Un altre estel voreja.

## ESCENA VI

QUIMET, COLOMETA y ENRICH.

QUIMET ¡L' Enrich! ¡Insolent!  
(*Cridant, dirijintse 'l colomar.*)

ENRICH (*Desde dins*) Cuydado  
que no s' escapi la llengua.

QUIMET (*Id.*) ¡Colomista esguerra crías!

ENRICH (*De dins.*) Si baixo hi haurá sarsuela.

QUIMET Donchs apa, baixi, valent.

COLOMETA No, Quimet, tingüi prudencia.

- QUIMET Veurem si farà tant l' home  
en sent á baix.
- ENRICH (*De dins.*) Mes que 's pensa.
- COLOMETA ¡Qué ha fet!
- QUIMET Res. ¡Tirá 'l barret!  
N' hi haig de dir quatre de frescas.
- COLOMETA Haurá caygut casualment...
- QUIMET Tocantme al mitj de la esquena.
- COLOMETA Lo cordill s' haurá romput.
- QUIMET Li romperé las costellas.
- ENRICH (*Sortint.*) ¿A qui, á mí? ¡No 'm fassi riure!  
¡Vol callar! ¿Qué ho diu de veras?  
Vaja, aquí 'm tè.
- COLOMETA Enrich, ¿qué ha fet?
- ENRICH Que hi acabat la paciencia  
veyent qu' aquest xitxarel-lo  
li ve á contar amoretas.
- QUIMET ¿Xitxarel-lo?
- ENRICH Ja está dit.
- QUIMET Se 'n desdirá á tota pressa.
- ENRICH Tot corrent.
- COLOMETA ¡Quimet! ¡Enrich!  
(*Volent apaciguarlos.*)
- QUIMET ¿Se 'n desdiu?
- ENRICH ¿Jo? Ja m' ho sembla.  
Qui m' imposi á mí la lley  
crech qu' encara está per neixer.
- QUIMET Va equivocat. Ja ha nascut.
- ENRICH Sort tè que no sab que 's pesca.
- QUIMET ¡Pobre de vosté!
- ENRICH ¡Mitj homel
- QUIMET ¡Infelís! (*Se barallan.*)
- COLOMETA Pare, asistencia.

## ESCENA VII

COLOMETA, QUIMET, GERONI y ENRICH

- GERONI ¿Qu' és aixó?  
(*Sortint de la fotografia y descompartintlos.*)
- QUIMET ¡Pillol (*A l' Enrich un cop separats.*)
- ENRICH Quimet,  
*chitón* si no vol mes gresca.



- GERONI Sempre ho dich, coloms y estels  
no poden estar sens guerra.  
¿Qué potser tenían fret  
que jugan á amagá esquenas?
- COLOMETA Jo li diré... (*Parlant tots á l' hora.*)
- ENRICH Es mòlt senzill...
- QUIMET L' Enrich...
- ENRICH Ja sab que li deya...
- GERONI ¡Quin embull! ¡Quin amohinol  
Fentho d' aquesta manera  
no 'ns entendrem. Calli un  
y parlin tots. ¿Qui comensa?
- QUIMET Vull que 'm dongui la rahó.
- ENRICH No senyor, la rahó és mèva.
- GERONI Aixó ray, és de tots dos.
- QUIMET Parlaré...
- GERONI Ningú li nega.
- COLOMETA (*á G.*) Jo li diré tot.
- ENRICH (*á G.*) A solas  
vull parlar una estoneta.)
- GERONI Mòlt bé. L' un detras de l' altre.  
(¡No s' ha girat poca feynal)  
Per ordre. (*á Q.*) Voste es primer.  
Tú, ves á baix, Colometa.  
Vosté pugí al colomar, (*á E.*)  
ja 'l cridaré. Estigui alerta.

## ESCENA VIII

GERONI y QUIMET

- GERONI Anem, ja estem sols. Aboqui.
- QUIMET L' Enrich té mòltas agallas...  
pensa espantarme ab barallas;  
pero potser s' equivoqui.
- GERONI ¿De qué han vingut? ¿Qué ha passat?
- QUIMET Mòlt senzill. Que sens cap dret  
me ha tirat aquet barret;  
és á dir que m' ha insultat.
- GERONI No ho se veure. Fos un guant...
- QUIMET ¿No tenintne, qué ha de fer?

- M' haurá tirat lo primer  
que li ha vingut al devant...
- GIRONI Poch á poch, Es mòlt distint.  
¿No sab que sol probá aixó?  
Entussiasme, admiració...  
¿Qué no ha estat may al toriu?
- QUIMET ¿Per qué?
- GERONI No veu lo que passa  
si l' espasa 's distingeix?  
Lo públich crida, aplaudeix  
y tot ho tira á la plassa;  
ventalls, cigarros, barrets...  
Vosté ab algún embolich  
s' haurá lluit y l' Enrich  
l' hi ha tirat.
- QUIMET No n' hi ha de fets.  
Aquest tiro ha estat directe,  
no m' ho treu de la xaveta.  
Jo estava ab la Colometa...  
*(Interrompint.)*
- GERONI La cosa cambia d' aspecte.
- QUIMET Enrahonant mòlt tranquil...
- GERONI No digui més. Ja está entés.  
Lo dit. L' embolich ja hi és,  
sino qu' es per altre estil.
- QUIMET No entech...
- GIRONI ¡Son romansos nous.  
S' espliqués!
- QUIMET Ja ho faig...
- GERONI Sí, 'm xoca.  
Las paraulas, de la boca,  
l' hi han de treure ab cerca-pous.
- QUIMET Si ficar basa no 'm deixa...  
Vosté s' ho arregla tot sol...
- GERONI Es que tot ho pesco á 'l vol.
- QUIMET ¿Donchs allavors de qué 's queixa?
- GERONI Ma filla, segons veig ara,  
ha promogut las rahons.  
Anem, Deu los fassi bons.  
¿Qué 'n treuhen d' armar gatzara?  
¿Quant mes no val, á la bona,  
entendre 's senzillament!  
¿Vosté l' estima? Corrent,  
fássila la seva dona.



- QUIMET No, jo no he dit...
- GERONI No s'espanti.  
Vosté ès primer que l'Enrich.
- QUIMET (¡Quin afany d'armá embolich!  
Lo dimoni que l'aguanti)  
Si jo no he dit...
- GERONI No fa falta.  
Ella l'estima. Ja veu  
que tot s'arregla á gust seu.
- QUIMET ¡Un botavant! (¡Ja m'exaltal)  
Pero si jo no he piulat...
- GERONI A mi no m'escapa res.
- QUIMET Com tot ho enten á'l revés...
- GERONI ¿Qué vol dir?
- QUIMET S'ha equivocat.
- GERONI ¡Bè, vaja, que 'm conta á mil  
¿No tinch ulls? ¿Voldrà negar...?  
¿Qué 's creu ferme combregar  
potsé ab rodas de molí?  
¿Vosté no festeja ab ella?  
Y sempre li va al detrás...  
y dali que li darás...  
y parlantli á cau d'orella...
- QUIMET Pero aixó ès broma tant sols...
- GERONI Vaja, qu' aixó ès massa fort.  
¿Qué 's pensa que vinch de l'hort?
- QUIMET (¡Qué li direm! Tè bemols...)  
Si ès lo cert...
- GERONI ¿A qué negarho?  
S'estiman, cla y catalá.  
Jo hi vinch bè; sèva será.  
Ja no tè perque amagarho.  
Ja está llest.
- QUIMET (Si 'l deixés fer  
sens ganas me casaría.  
¡No l'hi ha entrat mala manial)  
Pero escoltim...
- GERONI No pot ser.  
L'altre espera... Ab mes catxassa  
parlarem després de tot.  
No 's pot ara arreglar tot.
- QUIMET (Jo crech que has arreglat massa.)
- GERONI Es dot d'artista. Ja veu...
- QUIMET ¿Qué 'm conta á mí? Tant me fa.

- GERONI (¡Que després!) Se casará.  
(Un nuvi aixís no t'è preu.)
- QUIMET (¿Si hauré anat massa endevant?)  
Jo protesto...
- GERONI Deixim sol,  
que l' Enrich parlarme vol  
y fa rato está esperant.  
(*Cridant, dirijintse á 'l colomar.*)  
Enrich, quant vulgui baixar...
- QUIMET Digui...
- GERONI No estich per vosté.
- QUIMET Pero...
- GERONI Tot ho arreglaré,  
descuydat se 'n pot anar.
- QUIMET (¡Quin homel) Es que 'm sabrá greu  
que 's pensi...
- GERONI Després, mes tart.  
Ja sab que estich de sa part,  
deixim fè á mi. Es compte meu.  
(*Va empenyent á Quimet, sens deixar-lo  
parlar, tapantli la boca, fins á treurel  
de la escena.*)

## ESCENA IX

GERONI y ENRICH.

- GERONI ¡Es mól xicotl ¡Quin desfici!  
No deixa parlar á ningú.  
Sempre está tant oportú  
á interrompre... ¡Vaya un vicil  
(*A Enrich.*)  
Ara vosté... y enllesteixi,  
que tinch tart.
- ENRICH Anem á 'l gra.
- GERONI Guardis la palla.
- ENRICH Veurá:  
si vosté interromp no 's queixi.
- GERONI Jo no ho faig may. ¿Qué volía?
- ENRICH Anem á 'l fet. Don Geroni

ja sab que 'l meu patrimoni  
no és, que diguem, de quantia...

GERONI Ja se...

ENRICH Tinch lo suficient  
per no temer la miseria,  
tocant á aquesta materia  
tot va bé, fins á 'l present.

GERONI Ja 'l veig venir.

ENRICH He pensat  
casarme...

GERONI ¡Ja és bon aleta!

ENRICH Estimo á la Colometa;  
sa filla 'm t'è enamorat...

GERONI Ja ho deya.

ENRICH Calmi ma pena  
casantnos...

GERONI Tots van cremats.  
Vet' aquí 'ls bons resultats  
de hèverse escalfat la esquena.

ENRICH Pensava esperá alguns días  
á demanarla...

GERONI ¡Qué franch!

ENRICH Mès no puch. M' encen la sanch,  
veure que ab sas ximplerías  
ni á sol ni á sombra la deixa  
en Quimet...

GERONI Sí, tant festeig  
tampoch m' agrada, és molt lletj...  
la gent murmurant s' engreixa...  
Pero jo ho acabaré;  
la caso.

ENRICH Com agrahir...

GERONI Sento tenirli que dir  
la caso; mes no ab vosté.

ENRICH ¿Qué diu?

GERONI Ha fet tart. Acaba  
de demanarla en Quimet  
y l' hi he dada.

ENRICH ¿Aquell ximplet?

GERONI No insulti...

ENRICH Ja m' esperaba  
una etzegallada aixís  
de vosté...

GERONI ¿Cóm? ¿Cóm s' entèn?

- ENRICH Mes falta 'l consentiment  
d' ella...
- GERONI ¡No sigui felís!  
En tractantse de casori  
totas abaixan lo cap.  
Aixó ja és vell; ¿qué no ho sab?
- ENRICH Tinch d' armar un rebombori...
- GERONI Mal fet, prénguisho ab catxassa.  
¿Qué 'n treurá? Tot está llest.  
Pensi qu' és mòlt indigest  
menjar á disgust carbassa.
- ENRICH ¡No ho puch creure! Necessito.  
qu' ella m' ho digui...
- GERONI Corrent.  
Tindrà aquest gust. Al moment  
la faré pujar. *(Anantsen.)*
- ENRICH M' irrito  
pensantho...
- GERONI Calma.
- ENRICH En tindré.
- GERONI Prengui l' ayre. (¡Pobre Enrich!  
Pero en Quim és mòlt mes rich  
y aixó és lo que mes convé.)  
*(Se 'n va per la porta de l' escala.)*

## ESCENA X

ENRICH, QUIMET *de dins.*

- ENRICH ¡Plantarme per en Quimet!  
Un *nyyquiris* presumit...  
Qui fia en donas, és tonto,  
mòlt bè que l' adagi ho diu.  
Com totas, és capritxosa.  
¡May ho creguera!
- QUIMET *(De dins.)* ¡Eyl! ¡Si vinchl...  
¡Deixi l' estel desseguidal...
- ENRICH Lo mèu rival, ¡infelís!  
Ve aquí... val més que me 'n vaji  
no 'm podria contenir...  
*(Se 'n va, costat de l' colomar.)*

## ESCENA XI

QUIMET.

*(Parlant ab un que se suposa que està en un altre terrat.)*

QUIMET ¡Estrofa, poca vergonya!  
Ja ho veurá. ¡Fer pedra y fill  
Aixó ja no és fer la guerra,  
aixó és robar. ¡Atrevit!  
¡Quínas ideas professa...!  
¡Cantonalista! ¡Y se 'n riull  
Péndrem la cua de seda  
y l' estel. . ¡Un *Valentín!*  
Rigui, sí. No anirá á Roma  
per la penitencia. Vinch.  
No se 'n burllará. Prometo  
que li daré un que sentir.

## ESCENA XII

QUIMET y MARIETA.

*(Al sortir Quimet per la porta de la escala, topa de plé ab Marieta que entra, ab un cove, á buscar la roba estesa de 'l terrat, la que recull mentres la següent escena.)*

MARIETA ¡Quínas llibertats!

QUIMET Marieta,  
no la había vista.

MARIETA ¿A mí  
qué 'm conta?

QUIMET Correns surtía,  
per dirli quantas son cinch  
á un pillo de aquell terrat...

MARIETA ¿Qué ho creurem?...

QUIMET No se mentir.

MARIETA Lo que no sab, desvesarse 'n.

QUIMET ¡Qué bonica está!...

MARIETA ¿Qué diu?

- QUIMET Que quant mes va mes la estimo.  
MARIETA Anem, tórnissen á 'l llit...  
QUIMET ¿Qué 's creu potser que la enganyo?  
MARIETA Bèn net.  
QUIMET ¡Si no se fingir!  
¿Per qué no puch estimarla?  
MARIETA No soch jo tant bon partit  
com altres... mes no fa falta;  
qui bè m' estima ja tinch;  
y ès mòlt guapo... y no s' amaga  
per ningú...  
QUIMET ¿Qué ho diu per mí?  
MARIETA Y 'm porta al ball ó á 'l *trayatu*  
cada festa que sortim.  
¡Y que balla ab un salerol  
Alló ès gracia.  
QUIMET 'M fa glatir.  
¿Vòl probarho ab mí una mica?  
¡Veurá, jo, quin garbo hi tinch!  
¿Qué 's pensa que no se ferho?  
MARIETA No pas com ell.  
QUIMET A que sí.  
¡Vaja un pich de americanal  
MARIETA Ell las balla... ¡fins allí!  
Y s' hi gronxa... ¡Está mes guapol!  
QUIMET Ja van cent cops que m' ho diu.  
MARIETA Du l' uniforme ab mes gracia...  
QUIMET ¿Un militar? (*Ab despreci.*)  
MARIETA Un civil.  
Y 'ns casarem quant li donguin  
un grau ó una creu.  
QUIMET (*Aixís*  
son dos creus las que l' esperan.)  
Mes per 'xó no veig motiu  
perque no m' estimi...  
MARIETA ¡Ola!  
¿Qué 'm conta? ¡Qu' ès aixerit!  
QUIMET L' un amor no impideix l' altre.  
MARIETA De 'l cor ne faré bocins  
com qui 'l ven á la menuda...  
QUIMET Donchs estimim sols á mí.  
Ja sab que per vosté 'm moro.  
Fassi un esfors...

### ESCENA XIII

*Dits, COLOMETA que al entrar se detura à escoltar  
sens ser vista de 'ls altres.*

- MARIETA Tot seguit.  
Jo no so la Colometa,  
que beu á galet.
- COLOMETA (¿Qué diu?)
- MARIETA Pót anarli á contá á n' ella  
tot aixó.
- QUIMET ¡No sigui aixís!  
Si és sols á vosté qu' estimo..
- COLOMETA (Qu' aixó tingui de sentir?)
- QUIMET Reyna de 'l cor. (*Fentli caricias.*)
- MARIETA Las mans quietas,  
sino 'l confirmo. ¡Ahont s' és vist!
- COLOMETA (¡M' enganyabal
- MARIETA Vaja, estigui,  
tasta-olletas.
- QUIMET ¡Serafíl  
No sigui esquerpa...
- MARIETA Cuydado,  
no hi tornem. Deixim surtir.
- QUIMET No pót ser. Vull posá 'l sello  
á 'l nostre amor.  
(*Velquent ferli un petó.*)
- MARIETA ¡Atrevit!  
(*Escapant de 'n Quimet y atissantli una  
bofetada.*)
- QUIMET ¡Uy!
- MARIETA Li está ben merescuda.  
Estigui bo, l'arch de dits.



## ESCENA XIV

QUIMET y COLOMETA.

- QUIMET ¡M' ha fet veure las estrellas!  
Quin modo de sacudir.
- COLOMETA Quimet, á vosté buscava.
- QUIMET Colometa... (Si haurá vist...)
- COLOMETA M' acaba d' explicá 'l pare  
que, tant vosté com l' Enrich,  
m' han demanat per casarse.
- QUIMET ¿També l' Enrich?
- COLOMETA Diu que sí.  
Lo mèu pare á vosté apoya.
- QUIMET Jo precisament no he dit...  
(Per culpa de don Geroni  
me veig en un compromís.)  
Jo la estimo...
- COLOMETA Sí, ja 'm consta.  
*(Ab ironia.)*
- Mes no entench per quin motiu  
determinació tan seria  
no m' havia volgut dir.  
¿Qué li ha vingut de repente?
- QUIMET Casi, casi; aixís, aixís...  
(Qui tè pit per dir á una noya  
qu' un no la vòl? ¡Es ben trist!  
¡Sent tan guapal! Lo casori  
nos balda de mitj á mitj.)  
¿Y vosté qué determina?
- COLOMETA Ja li diré, esperi un xich.
- QUIMET (Aixís sabrem á lo menos  
de quin mal hem de morir.)
- COLOMETA Deixi que puji 'l mèu pare.
- QUIMET (¡Així 's quedés pe 'l camil  
De tot ell ne tè la culpa,  
no sab fer mes qu' embolichs.)
- COLOMETA Ja ve, ja 'l sento que puja;  
cridaré també á l' Enrich  
y tindrem sessió complerta.  
*(Fa senya, dirijintse á 'l colomar.)*



QUIMET (¡Válguinme las onze mil...!  
Bah, jo no 'm caso per forsa.  
Canto de pla si és precis.  
No m' he buscat mal fandango...)  
COLOMETA Mòlt bè, ja son tots aquí.

## ESCENA ULTIMA

QUIMET, COLOMETA, GERONI y ENRICH.

GERONI ¿Qué ja 'ls hi has dit?

COLOMETA Res encara.

GERONI Donchs decideixte aviat:  
vull que quedi aixó acabat  
avuy.

COLOMETA Ho arreglarem ara.

GERONI Aquí potsé estarán mal.  
Entrem á dintre 'l taller,  
que seurán.

QUIMET No és menester.

GERONI Porta cadiras. (à C.)

COLOMETA No cal:  
si és qüestió sols de un minut...

GERONI Donchs endevant, esplicarse.

COLOMETA ¿Tots dos pretenen casarse (à Q. y E.)  
ab mí?

GERONI Sí, avant, ja és sabut.

Tots ab pretensions iguals  
t' han demanat. L' estelista  
y l' acérrim colomista  
han vingut á ser rivals.  
Ta elecció esperan los dos.  
Recordat de 'l que 't tinch dit  
y decideix lo partit  
qu' ha de quedar victoriós.

COLOMETA ¿Depen de mí l' escullir? (à G.)

¿Vosté llibertat me dona  
en toi?

GERONI Si ta elecció és bona  
ja és fet, no hi tinch res que dir.

- ENRICH (¡Quina llibertat!)
- COLOMETA Ja veuhen  
que, sent dos los pretendents  
no puch deixá á tots contents...
- GERONI Justament d' aixó las heuhen.
- COLOMETA Jo esculliré 'l que m' agrada,  
y perdoni 'l desayrat...
- GERONI (Mòlt bè, ja 'l carbassejat  
tè la píldora daurada.)
- COLOMETA Per lo tant...
- GERONI Que temps malgastras.
- COLOMETA Crech que 'ls dos sens excepció  
acatarán ma elecció...
- GERONI ¡Uy, uy, que rumansos gastas  
per dir net que no á l' Enrich!  
Si ja ho sab, si jo li deya...
- ENRICH Y jo que, tossut no ho creya.
- GERONI Perden los coloms, ja ho dich.
- ENRICH ¡Ingratal
- GERONI Guanya en Quimet  
per má.
- QUIMET (No puch escaparme.)  
Vull parlar, vull esplicarme.
- GERONI Ningú li priva aquet dret.
- QUIMET Es joya que no tè preu  
la Colometa. M' halaga  
se 'l preferit; mes...
- GERONI ¡Ay, plagal
- QUIMET No m' interrompi per Deu.  
Deixim acabar. Conech  
que tal joya no mereixo...
- GERONI ¿Qué diu ara?
- QUIMET Y la cedeixo  
á l' Enrich...
- GERONI ¿Qu' ès boig?
- QUIMET No ho crech.
- COLOMETA Quimet, tingui per entés  
que jo encara no he parlat.  
De lo que no li han donat  
no ès prudent ferse 'l després.
- ENRICH Ben dit.
- GERONI ¿Y ara?
- COLOMETA Déixim dir.  
Jove, que, per tot arreu,

fa l' amor á quantas veu,  
no 'm podrà may convenir.

QUIMET ¡Colometal  
COLOMETA Apliqui 'l quiento.  
De 'l compromís que tenla  
queda libre.

QUIMET (Aixó volía...  
y ara que ho tinch casi ho sento.)

COLOMETA Si vol mes explicació,  
aprofiti una estoneta  
que puji la Marieta  
que li donará 'l parió. (Intencionat.)

QUIMET (Tot ho ha vist. La rabia 'm vola.)

GERONI No n' entench ni una paraula.

ENRICH En Quim ès un gata-maula (á G.)  
que sols buscava tabola.

GERONI Perden los estels.

ENRICH Es clar.

Jà 'ls hi han dat las dimisorias.

GERONI Jo perdo, ab tantas caborias,  
la agulla de navegar.  
De dos, cap.

COLOMETA Queda l' Enrich.

GERONI ¿No li has dit que no?

COLOMETA ¿Jo? May.

ENRICH ¡Oh, Colometal

GERONI Aixís ray...

(¡Qué havem de fer! No ès tan rich...)  
Caseuvos.

QUIMET Que per mòlts anys.

COLOMETA Ja li donarem confits.

GERONI (Passan tan alts los partits...)

ENRICH Tú has premiat tots mos afanys (á C.)

COLOMETA (Dirijintse á 'l públich.)

L' autor, tan sols desitja  
distreure un rato:  
si aquest juguet ho logra,  
dòna un aplauso.  
Si no t' agrada  
no ho fassis; que no xiulis  
sols te demana.





